

מחקר RAND על משק האנרגיה בישראל 2030:

ללא החלטות דחופות צפוי מחסור באנרגיה

מחקר בן יותר מ-400 עמודים של התאגיד ללא מטרת רווח פורסם אתמול, כדי לבחון את מידת התלות הרצויה של משק האנרגיה בגז הטבעי

ליאור גוטמן

לפני מספר שנים הגישו חוקרי ראנד (RAND CORPORATION), ארגון ללא מטרת רווח המייצע למקבלי החלטות ברחבי העולם, דו"ח לממשלת קטאר. הם הופתעו מהתגובה. "לתדהמתנו", מספר הכלכלן הישראלי ד"ר קלוד בררבי (BERREB), "לאחר יומיים חזרו אלינו וואמרו שקטאר מאמצת את המסקנות, ולכן החלטת לפרק משרד ממשלתי". בררבי נזכר אתמול בקטאר אגב הגשת מחקר אחר שהיה שותף לכתבתו, בנושא "גז טבעי ועתיד האנרגיה בישראל". "בישראל התרגלו לעבוד באל-תורים", הוא אומר בחשש, "ואהיה מאוד צובן אם אשמע שאף אחד לא עשה עם

מסקנות המחקר שום דבר. מצד שני, נריר שאנחנו מגישים דו"ח ומדינה רחבה את הכתוב בו".

ימודל לפתרון יציב

צוות המחקר של ראנד הוקם ב-2007 בעקבות גילויי הגז הטבעי בישראל, ואנשיו עבדו עם צוות היגוי ממשרדי ממשלה שונים כדי להתוות מדיניות למשק האנרגיה עד 2030. "הביקוש לח" שמל גרל בישראל בצורה חריפה יותר מהמקובל בעולם והרשויות לא מנהלות את הביקושים כמו שצריך", מסביר בררבי. לאור זאת מזהיר המחקר שישראל עלולה להתקשות בעתיד לספק את האנרגיה הנדרשת.

בלב המחקר, שאורכו יותר מ-400 עמודים, כמה מסקנות עיקריות: על ישראל לצמצם מיידית את הביקוש לחשמל, להמשיך ולפתח הקמת צינור גז ארצי, להשקיע בהקמת תחנות כוח נוספות, לרבות תחנות תרמו-סולאריות, ולפקח על המחירים הסיטונאיים והקמעונאיים של הגז הטבעי המופק בישראל. "לא

מדובר בהנחות מחקר ובמסקנה בודדת", מסביר בררבי, "אלא במודל ייחודי שמחפש פתרון יציב לאורך זמן".

כדי להגיע למסקנות חריגות ללו חוקרי ראנד אלפי תרחישים עתידיים עד 2030. אחד התרחישים דימה הפסקה באספקת הגז הטבעי לישראל בשנת 2025, תוך ניתוח ההש

לכות, וכתוצאה מכך הומלץ להקים מאגר סולר לשעת חירום כזאת. נכון להיות מקדמות הרשויות הקמת מתקן גז נוזלי ובו עתודות חירום למקרה שאספקת הגז הטבעי תיפסק, אולם עורכי המחקר ממליצים שלא להתחיל בכך עד שיתבררו במדויק עתודות הגז הטבעי בקידוחי דלית ותמר.

"אי אנרגטי" במצוקה

תחנת הכוח הפחמית באשקלון מחייבת מחשבה לדעת כותבי המחקר, הסבורים שעל אף החשש מזיהום אוויר היא עשויה לשמש כביטוח מפני מחסור באספקת דלקים אחרים. סיבה נוספת היא תלותה של רצועת עזה בישראל: "הגידול בביקוש שם פראי ובלתי נשלט, ועד שיבנו שם תחנות כוח התושבים יישארו תלויים בישראל כמקור חשמל". לדברי העורך הראשי של המחקר, ד"ר סטיבן פופר, ישראל קרובה למיצוי יכולתה למלא את הביקוש לחשמל, ומכיוון שהיא "אי אנרגטי" ולא מחר ברת לאף רשת חשמל שכנה, עליה לקבל החלטות דחופות.

ממשרד התשתיות נמסר: "דו"ח ראנד משקף עבודה יסודית. העבודה שנעשתה הינה טובה ויסודית ונוגעת לחלק ממשק האנרגיה אך לא לכולו. תוצאות העבודה הנוכחית נותנות בידי קובעי המדיניות כלי טוב יותר מבעבר לגיבוש החלטותיהם".

קלוד בררבי, חושש מאלחורים

ההמלצות של RAND

- 1 לרסן את הביקוש לחשמל
- 2 להפריד את ההליך התכנוני של תחנות הכוח מהבנייה בפועל
- 3 אם אספקת הגז סדירה, יש להסתמך על תחנות כוח של מחזור משולב (גז + קיטור)
- 4 להשקיע בעתיד בתחנות כוח תרמו-סולאריות
- 5 יש להקים מאגר סולר לשעת חירום שיחליף את אספקת הגז הנוכחית והעתידית
- 6 יש להרחיב את צנרת הגז הקיימת לכל קצוות המדינה